

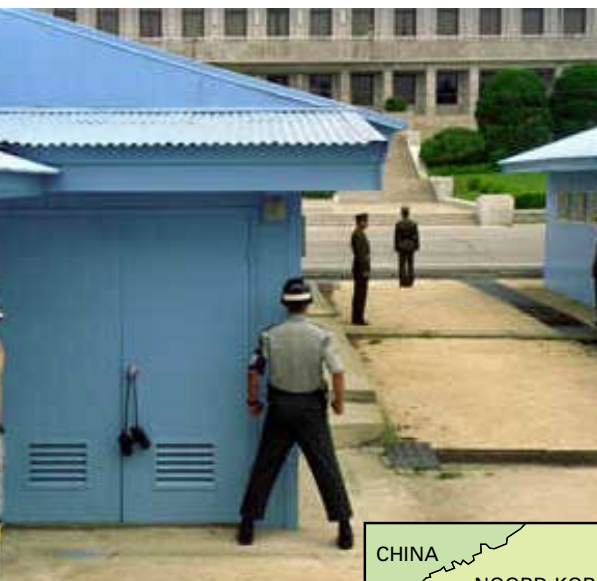
AX OF EVIL

Gedram en een zak geld k

d brengen onze verslaggever in verboden Noord-Korea

Tekst en fotografie: **ROB HAMMINK**

Zoals dat gaat: alles wat eng, bizar, geheimzinnig en onbereikbaar is, spreekt tot de verbeelding. Militairen met petten zo groot als een vliegtuig, onmenselijke armoede, een dictator die van Franse wijnen houdt en een ondoorzichtig nucleair wapenarsenaal. Noord-Korea voldoet ruimschoots aan alle voorwaarden, die speculaties voeden. Dat krijg je ervan als je de deur op slot houdt. Nu we binnen zijn, weten we beter.

Maar wat wisten we een maand geleden eigenlijk verder van de communistische Democratische Koreaanse Volksrepubliek? Weinig tot niets. Alleen dat een vreemde snoeshaan (de dear leader, het zontje van de vorige president, de great leader) met oversized bril dictatoriaal de dienst uitmaakt, dat die snoeshaan recent problemen had met een Nederlands televisiespotje van een ver-

zekeringsmaatschappij omdat hij zich door alles bedreigd voelt en dat de sleutel van het land na de lange 'jo-jo-oorlog' met Zuid-Korea van 25 juni 1950 tot 28 juli 1953 veilig naast hamer en sikkel is opgeborgen. Even aankloppen bij Communisten en wat rondstruinen in het kader van 'men-schijnt-zich-wereldwijd-de-laatste-tijd-zorgen-om-uw-massavernietigingswapens-te-maken' was er volgens een voorlichter van Buitenlandse zaken niet bij. „Als je een visum voor het land wilt hebben, kun je het via Beijing proberen. In China hebben ze een ambassade. Maar ik geef je weinig kans. Toelating is zo goed als onmogelijk.”

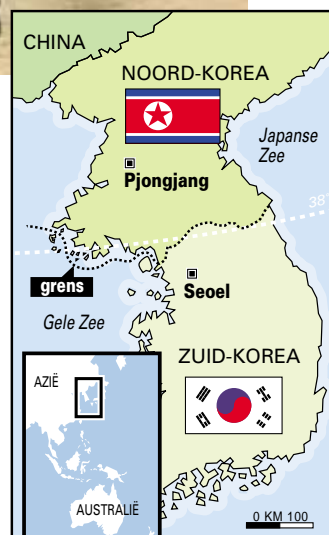
Eerst dus maar naar Zuid-Korea, het land van Guus. Je kunt je blijvend verbazen over de culinaire liefde voor een 'hond in de pot' en verder voor alles wat loopt, zwemt en kruipt. Gekookte zijderupsen worden verkocht aan de voet van imposante wolkenkrabbers. Dankzij hard werken heeft het land een ongelooflijke groei doorgemaakt. Met een kleine dip in 1998 toen het IMF met een lening moest bijspringen, heeft Zuid-Korea zich bewezen als de fitste 'young tiger' uit de regio. Naast kimchi (nationale groente in sambal) waarmee je alle bacteriën verjaagt uit het darmkanaal, tref je ook in ieder gehucht een supersnelle internetverbinding aan. Zelfs bejaarden schuifelen rond

met een mobieltje. Het land werkt zes dagen per week. Maar dat is het dan. Voor de natuur hoeft je hier niet te zijn, een beetje heuvelachtig, maar niet zo meeslepend als de oerwouden van Indonesië of Thailand. Bij het toeristenbureau in Seoel liggen stapels folders, die bewijzen hoe mooi het land is. „Ga naar het honeymoon-eiland Jeju in het zuiden. Lekker rustig en romantisch,” aldus een charmante Koreaanse, een van de weinigen die in dit land engels spreekt.

Mag 't een tikkeltje spannender?

„Oh, maar dan moet u naar de gedemilitariseerde zone (beter bekend als de DMZ) en het grensplaatsje Panmunjeom. Je voelt er de spanning tussen communistische noorden en vrije zuiden.”

Voor 70.000 Won per persoon, iets minder dan 70 euro, brengt een bus ons over de Freedom Highway naar het restant van de Koude Oorlog uit de vorige eeuw, naar de plek waar het kleinste detail tot een nieuwe oorlog zou kunnen leiden. Alleen al daarom is het belangrijk om de strikte regels na te leven. We onderteke-

1. *Snijdende spanning aan de grens;*
2. *Aangrijpende hereniging voor een paar uur ;*
3. *De Great Leader wordt overal vereerd ;*
4. *Schrijnende armoede in het oorden;*
5. *DMZ: de gedemilitariseerde zone;*
6. *Zuid-Koreanen op safari in het verboden land*

Zuid-Korea ligt door het WK-van-Guus plotseling buitengewoon dicht bij ons. Maar hoe zit het met Noord-Korea, zo'n beetje de enige natie in het ondermaanse die niets van de voetbalsuccessen van het rijke broertje heeft meegekregen? Volgens velen is het land domweg 'Een hel', volgens weinigen de laatste echte Heilstaaf en voor wat het waard is vormt het volgens George W. Bush jr. samen met Iran en Irak The Ax of Evil en is het land dus een terroristisch gevaar. Rob Hammink slaagde erin tot het communistische bolwerk door te dringen. Paradoxaal genoeg hing aan zijn missie een tamelijk kapitalistisch prijskaartje.

EVEN TEN NOORDEN VAN HET LAND VAN GUUS

nen een formulier dat we op eigen risico het verdeelde gebied ingaan en dat we beseffen dat het bezoekje tot de dood kan leiden.

De scheiding tussen de twee landen is 241 kilometer lang en 4 kilometer breed. Aan de noordkant is een propaganda-dorp van de Noord-Koreanen waar volgens bronnen geen mensen leven, huizen alleen een voorpui hebben en het licht in al die 'woningen' precies op hetzelfde moment aan- en uitgaat. Opgevoerde marsmuziek galmt door het lommerrijke gebied en trekt zich niets aan van de grens. Aan de zuidkant, in Freedom village, leven zo'n 300 mensen, meest boeren, die tussen de mijnenvelden door hun land bewerken. Ze genieten allerlei belastingvoordelen en hoeven net als de voetballers van Guus niet in het leger. Zuid had een vlaggenmast van 100 meter, Noord reageerde met een mast van 160 meter. In de conference room, exact op de grens, werden dramatische vergaderingen tussen Noord en Zuid gehouden. Zelfs de draad van de microfoon loopt kaarsrecht in het kader van gelijke rechten. Hier kun je even Noord-Korea instappen door een rondje om de tafel te lopen. Het blijkt niet meer

De spanning stijgt als het schip de haven binnenloopt. Mijn vriendin, die met Koreaans uiterlijk, Nederlands paspoort, Engels sprekend Noord-Korea probeert binnen te komen, leidt even tot grote achterdocht. Overal nors kijkende immigratiemannen met platte petten

dan een bizar toneelspel, dat iedere logica verdringt. Noord-Koreaanse en Zuid-Koreaanse soldaten staan letterlijk op een steenworp afstand van elkaar, vechtlustig en zonder wederzijds begrip. De zuiderlingen hebben sinds kort een stoere donkere zonnebril op waardoor

ze de suggestie wekken hun vijanden aan te staren, maar in werkelijkheid zonder problemen ook eens een andere kant op kunnen kijken. Het openen van een busraampje, om de situatie eens uitgebreid te fotograferen, leidt al tot grote paniek bij de reisleidster.

Na de *bridge of no return*, de onuitroeibare *kimchi* als lunch en de aanschaf van prullaria aanvaardden we de terugtocht. Zo'n lullig rondje om de tafel en maar kirren dat je in Noord-Korea hebt gelopen, schiet natuurlijk niet op. Er moet een andere manier zijn om echt tot het heiligdom van voorzitter Kim door te dringen. Welke Zuid-Koreaan heeft sterke banden met Noord-Korea? Joon Suk, een 24-jarige student sociologie, weet dat de onlangs overleden president-directeur van het conglomeraat Hyundai van oorsprong een Noord-Koreaan was. Nog diezelfde dag maken we een afspraak met de reisdivisie van het concern. Ene Kevin bevestigt dat zijn grote baas Chung Ju-yung in een ver verleden een koe heeft gestolen van zijn vader, het dier verkocht en daarmee de financiële basis legde voor zijn imperium. Hij bleef een zwak plekje voor de Noord-Koreanen houden en bracht in juni 1989 1001

koeien terug naar zijn geboorteland en onderhield warme banden met Pyongyang, de hoofdstad.

Chung's ondernemingslust bleek even groot als zijn gevoel voor dramatiek. Hij benutte zijn kansen om met de Noord-Koreanen een contract te tekenen. In het jaar van de koeienoverdracht mocht hij voor dertig jaar een prachtig berggebied aan de Noord-Koreaanse oostkust huren, 530 km² groot, grenzend aan de DMZ. Leaseprijs: twaalf miljoen per maand; dollars welteverstaan, want de Amerikanen mogen dan de grootste schurken zijn die op twee benen rondlopen, hun dollars zijn toch wel prettig. In korte tijd stampste Chung in deze zogenaamde Geumgangsan Diamond Mountains een resort uit de grond met een drijvend hotel (bouwen op Noord-Koreaanse bodem was iets te veel gevraagd), een spa en een restaurant. Er kwamen ook lange wandelroutes.

„Het was vooral bedoeld om de banden tussen Zuid-Koreanen en Noord-Koreanen te verbeteren,” aldus Kevin.

„Afgelopen mei heeft 'ons' gebied nog gediend voor de vierde reünie tussen een paar honderd Noord- en Zuid-Koreanen.”

Tranen opwekkend, maar mogen wij mee?

„Sinds kort mogen ook westerlingen deze driedaagse trip maken, jullie zouden bij de happy few behoren. Je vertrekt met een luxe cruiseboot vanaf Sokcho aan de kust. Dan de 38e breedtegraad over en je komt aan in de haven van Goseong. Maar zeker is niets. De goedkeuring hangt af van de Noord-Koreaanse overheid.”

We vullen de nodige formulieren in verzwijgen ons beroep. Een westerse journalist is natuurlijk het laagste uitschot en dient geweerd te worden. We dienen een lange lijst met ge- en verboden door te nemen. Een greepje: geen verrekijkers of telescopen met een vergrotingsfactor van 10x of meer. Geen radio. Geen foto's maken van Noord-Koreanen, zeker niet van militairen (boete \$50). Op de grond spugen (boete \$15), wildplassen (\$10) enz. enz. enz. De kosten van de reis zijn schandalig: ruim vijfhonderd euro per persoon, exclusief foerage ter plekke.

Als ons verblijf in Zuid-Korea naar het einde neigt, komt het goede nieuws binnen: bij de gratie van de Dear Leader mogen we komen. In de vroege ochtend verzamelen we in Seoul. Tussen de Azia-

ten valt de boomlange Andy Ozmond op, een sympathieke Amerikaan, die nog steeds niet weet of hij meekan. „Ik heb deze mogelijkheid via een obscure site op internet gevonden en me aangemeld. Tot nu toe is het niet zeker of ik meekan.” Grote grijns: „Maar mocht er iets gebeuren met me –ieder jaar wordt in Noord-Korea één Amerikaan zonder aanwijsbare reden opgepakt- meld het dan even bij de Zweedse ambassade in Pyongyang. Daar ontfermt men zich over het lot van ons volk.”

Andy blijkt geregistreerd en de reis volgt zich verder zonder problemen. Zuid-Koreanen zwaaien naar Noord-Koreaanse vissers. De spanning stijgt als het schip de haven binnenloopt. Mijn vriendin, die met Koreaans uiterlijk, Nederlands paspoort, Engels sprekend Noord-Korea probeert binnen te komen, leidt even tot grote achterdocht. Overal nors kijkende immigratiemannen met platte petten. Iedereen heeft een nummer en iedereen dient deze dagen in juiste volgorde als een stel eenden achter elkaar aan te lopen.

Qua achterdocht iedere verslaggever overstijgend, heeft Andy als wetenschapper direct door waarom de Hyun-

dai-baas hier is begonnen. „Als straks het regime hier op de knieën gaat, is zijn firma de eerste buitenlandse investeerder die zaken kan doen.”

De dagen verstrijken en het lijkt alsof we op een strak georganiseerde safari zijn. Tientallen airco gekoelde bussen rijden door het landschap over keurige asfaltwegen, terwijl aan de andere kant van de hekken Noord-Koreanen over stoffige paden heen en weer sjokken en ossen door de rijstvelden ploegen. Ook al doet de Noord-Koreaanse overheid er alles aan om juist deze landgenoten te voorzien van westerse kleding, opvallend blijven de vogelverschrikkers die naakt in het veld staan. Overal strak voor zich uit starende militairen. Het moet pijnlijk zijn om te zien hoe weldoerend en breedlachend hun zuiderburen voorbijtrekken.

De bergen zijn schitterend, nergens lege chipszakken en we drinken water uit de vele bergbeken. Als het communisme deze natuur oplevert, mag het Rode Spook over de wereld neerdalen. Maar de geschiedenis leert helaas anders

De bergen zijn schitterend, nergens lege zakken chips en we drinken water uit de vele bergbeken. Als het communisme deze natuur oplevert, mag het Rode Spook over de wereld neerdalen. Maar de geschiedenis leert helaas anders. De enige echte Noord-Koreanen die we te spreken krijgen, zijn de bergopzichers met een speldje van de Great Leader op hun borst. „Nee niet te koop. We krijgen er maar één in ons leven.”

De heren zijn altijd met z'n tweeën want dan kan volgens de wetten van een dictatuur de een de ander tenminste in de gaten houden en bij teveel openheid zo nodig aangeven bij een hogere meneer met ster en pet.

Met in het achterhoofd dat huishoudens hier maar twee uur stroom per dag krijgen, proberen we -een fikse boete risikerend- of ze het WK-voetbal hebben gevolgd. „Geen probleem, alle wedstrijden,” zegt een gids zonder blikken of blozen. Vijfhonderd meter verder komen we zijn collega's tegen die iets vriendelijker overkomen. Hier dicteert geen gezichtsverlies: „Deed Nederland eigenlijk mee aan dat WK?”

De dagen verstrijken en het blijkt dat alle zuiderlingen een mening over hun noordelijke buurman hebben. Opvallend is dat de jeugd niet zo zit te springen om een hereniging, angst om alle vergaarde luxe te moeten delen. Ouderen blijken socialer en hebben een opmerkelijke oplossing voor het probleem. Een professor chemie: „Rijst, geld, alle ontwikkelingssamenwerking komt bij het leger en de politieke top terecht. Stop met die hulp. Zo hol je het regime uit en heeft het volk eindelijk de kans om in opstand te komen.”

Maar door deze reis te maken heeft u indirect meegewerkt aan een betere financiële positie van meneer Kim. Zijn spaarpot is er honderd dollar beter van geworden.

De professor staart langdurig voor zich uit. „Die Guus Hiddink. Goeie vent. Ik mag jullie Nederlanders wel. Direct volk.”

1. Zuid-Koreaanse toeristen in afwachting van hun toelating; 2. Met z'n allen voor het restaurant met hond op de kaart; 3. Lyrische uitspraak van de Noord-Koreaanse president; 4. Hotel op het land mocht niet, op het water wel; 5. Gelukt om door te dringen. Eerlijk is eerlijk: het is hier prachtig; 6. Gids no.1 die ons scherp in de gaten houdt; 7. Vlak voor aankomst zwaaien naar 'landgenoten'

